

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

„Nebunul” cu bolovanii. — Efectele conversiunii. — Șmecheria debitorilor. — Să ne trezim la realitate. — Veniturile și cheltuielile comunale. — *Cronica*: Camera de comerț și industrie Sibiu. — Dela „Solidaritatea”.

„Nebunul” cu bolovanii.

Neobosit în străduința de a se afixa, cu dublul scop de a-și justifica și consolida trista celebritate la care a ajuns și de a pune în aplicare planul diabolic de a fărâmița cu încetul — pentru ca să distrugă sigur — autoritatea legii, bunele raporturi dintre cetățeni prin desființarea respectului angajamentelor contractuale și — după cum reiese mai nou foarte clar din declarațiile făcute în 18 crt. — chiar însăși baza de existență a Statului românesc, Constantin Argetoianu („nebunul” cu bolovanii, cum ar putea fi numit în limba poporului), intrigat că apele opiniei publice din țară, după doi ani și mai bine de otrăvitoare tulburare, se limpezesc, a rostogolit, cu ocazia întrunirii comitetului central al Uniunii Agrare (citifi: Uniunea roșie), un nou și formidabil petroi, menit să spargă luciul liniștit și să răscolească toate patimile adâncurilor potolite.

Nemulțumit de efectul — prea slab, după părerea sa — produs de publicarea programului cu împletituri strigător de roșii al Partidului Liberal, folosind totuși în mod inteligent spinarea mototolită în formă de trambulină a unui mare partid politic, Constantin Argetoianu a făcut un

nou salt pe terenul favorit, împlântând cu sgomot și mult înainte parul fluturător al tuturor vijeliilor simbolizate prin pânza de colorile sângelui.

Un duh sinistru de întunecat, care apare periodic la fiecare răscruce de timp și de drum, pentru ca, îmbrăcat în pretinsa haină a fatalității, să rostesească rar și cadențat sentința „imutabilă” a prăpădului pentru un popor, pe care nu l-a iubit decât prin prisma intereselor sale veroase și a planurilor sale hotărât potrivnice ordinii de Stat burgheze.

Ce poate să justifice aierele de mare reformator, cari însoțesc întotdeauna „expunerile” lui Constantin Argetoianu?

Este el omul zeificat de masele populare?

Dar vei putea cutreera pământul binecuvântat al României Mari în lung și în lat și nu vei găsi un singur țaran măcar, care să-i pomenească numele. Pentru fărănime persoana lui Constantin Argetoianu e ea și inexistentă.

Poate însă, că mulțimea (față de care, în treacăt fie zis, dl Argetoianu are un dispreț suveran), fiind mai săracă cu duhul, să greșescă și astfel să nu poată aprecia după „adevărata” valoare persoana „reformatorului”. Dar nici clasa intelectualilor nu se arată cătuși de puțin încântată de mutra cu țigara de foi în colțul gurii. Nici un intelectual mai de seamă și cunoscut nu face gardă în jurul ideilor propagate de dl Argetoianu, nici în jurul persoanei sale.

Dar atunci cine îl înconjoară pe acest „uriaș deschizător de noi drumuri”?

Ni s'ar putea spune cu numele un singur om așezat din toți membrii comitetului „central” al Uniunii Agrare!

Cui i-a vorbit în ziua de Miercuri, 18 crt., dl Argetoianu?

Trecutul său constituie o probă de consecvență în idei, pe cari să și le fi apărât întotdeauna cu ultima îndărătnicie?

Oare nu cumva același Constantin Argetoianu, care a dat drumul monstrului din 19 Aprilie 1932, se făcea, scurt timp înainte de aceasta, luntre și punte pentru a zăgăzui destrămarea creditului și prăbușirea unui mare institut financiar?

Sau, poate, inteligența sa — pe care nu i-o contestă nimeni — să fie motivul, care îl îndreptățește să creadă, că toată lumea din această țară este obligată să-i asculte cu respirația tăiată cuvântul, scăpat mai mult pe nări decât pe gură? Ei bine, această inteligență, ori cât de scăpărătoare ar fi ea, nu poate face nici două parale, dacă nu este folosită într'un scop constructiv. Boul, ori cât ar fi de bun de jug, dacă împunge, este scos din circulație.

Că într'adevăr Constantin Argetoianu este un element periculos prin ideile, pe cari le propagă, a dovedit-o cu prisosință — și de astădată în mod cu totul limpede pentru toată lumea — în ziua de 18 Octombrie.

El singur și-a aruncat masca.

A făcut-o dintr'o greșală?

Până acum acest personaj se mulțămia să învenineze raporturile dintre cetățeni. Astăzi merge cu îndrăzneala mult mai departe. Înainte de a fi isprăvit cu opera de distrugere a oricăror raporturi de ordin economic între cetățeni, el încearcă acum să sgudue însăși temelile materiale ale Statului. Prin „expunerea” făcută la Uniunea Agrară cere pur și simplu **suprimarea impozitului agricol**.

Toate celelalte puncte din programul său, ca bunăoară reducerea datorțiilor cu 75% și devalorizarea în același timp a monedei cu același procent, sunt neglijabile față de tentativa fără precedent, pe care a încercat-o prin lansarea acestei idei criminale.

Suprimarea impozitului agricol?

Dar nu înseamnă oare aceasta începutul desfacerii oricărei obligații a cetățeanului față de Stat?

Azi-măine, dl Argetoianu va cere suprimarea bugetului, desființarea armatei și a tuturor instituțiilor, cari stau la temelie Statului românesc.

Iată roadele inteligenței dlui Argetoianu!

Iată și urmările demagogiei partidelor noastre politice, cari orbite de gândul de a acapara cu orice mijloace voturile, au intrat în mod inconștient pe făgașul călăuzitor spre prăpastie al acestui aventurier!

Vor recunoaște oare aceste partide după cele petrecute în 18 crt. la Uniunea Agrară, duhul satanic de care este stăpânit dl Argetoianu? Sau îl vor urma ca oile, trăgând o țară întregă în mormânt?

„Nebunul” cu bolovanii nu este un nebun oarecare.

Pentru a-i spune pe adevăratul său nume, trebuie căutate alte calificative.

Iar bolovanii lui nu și-i mai deșartă de aci înainte în fântână.

Ei ne lovesc, de acum în creștet.

Poate, în felul acesta, ne vom veni în sfârșit în fire.

Și atunci visul idiot de a „ferici” după calapodul argetoianist poporul, îl vom sfărma de capul autorului.

Efectele conversiunii.

Din punctul de vedere al economiei generale este evident că conversiunea datorțiilor așa cum a fost concepută a fost o idee nenorocită și am putea zice absurdă. Din punctul de vedere al legiferării, conversiunea a dovedit că nu se pot întocmi legi cari să iasă din cadrul general al principiilor de drept reclamat de doctrină și al uzanțelor stabilite de experiența vieții. Este doar notoriu că nu dreptul a organizat societatea, ci societatea și-a impus principiile de drept cari să o organizeze. Pentru a demonstra afirmațiunile noastre în privința celor de mai sus, este doar nevoie să facem o simplă incursiune în desfășurarea recentelor evenimente și dovada este evidentă, iar concluzia nu va întârzia să se pună.

Economicește legea conversiunii a fost origina unor serii întregi de calamități dintre cari vom menționa în primul rând distrugerea creditului. Din toamna anului 1931 instituțiunile de credit au trebuit să se vadă puse în situațiunea de a nu mai putea funcționa din cauza ridicării la valoare de drept a pretențiunilor celor ce au consumat sumele împrumutate în operațiuni ne-

realizabile sau în simple cheltuieli familiare. De sigur că această afirmațiune dacă nu poate fi generalizată, ea e valabilă în nouăzeci cazuri dintr'o sută. Nu se poate spune apoi că debitorii de orice categorie nu sunt victimele propriilor lor greșeli. Astfel agricultorii cari n'au introdus nici o inovațiune în metodele de lucru privind agricultura, s'au mulțumit în multe cazuri să cumpere pământ cu orice preț; cât despre comercianții cari cad în categoria debitorilor, nu numai acum, dar și în perioada de inflație au făcut apel la sprijinul statului pentru a li se ușura plata datorită deși prețurile mărfurilor erau în permanentă urcare și câștigul devenise o noțiune care nu mai cădea în domeniul probabilității. Se știe adecă cum că creditul statului a fost mult avariat în afară pentru că acesta a găsit cu cale să încurajeze amânările de plată ale negustorilor, cari se aprovizionau din străinătate cu tot felul de mărfuri de lux.

În concordanță cu punctul acesta de vedere prin care statul încuraja neplata datorită la scadență de către comercianți, s'a procedat și în adoptarea legii conversiunii datorită agricole și neagricole. Statul adecă a dat curs reclamațiunilor mulțimiti pentru că era număroasă și trăgea mult în cumpăna electoralității. Iar când zicem statul, pentru noi însemnează toate partidele politice cari pretind că-l reprezintă. Așa se face că guvernul lorga-Argetoianu a venit cu prima lege de conversiune, care dusă fiind prea departe de litera pactului nostru fundamental, a fost anulată de Curtea de casație.

Atmosfera în care s'a votat această lege a fost din cale afară de tenebroasă. Ambianța favorabilă făcută de oamenii politici acestei legiferări a prins repede consistență și deși se vorbea numai de datorită agricole, s'a întins aproape asupra tuturor datornicilor. Mulțimea nedându-și seama de ceea ce se poate și de ceea ce nu se poate, mergea cu imaginația la tertarea directă a tuturor datorită, delirând astfel sub febra promisiunilor ce li se făcea de cei interesați la popularitate.

Încetarea activității bancare ca o urmare a acestei propagande nesăbuite și ca un rezultat al votării legii a fost o consecință de prevăzut. Căci cine și de unde să mai ofere credit, dacă banii nu se întorc în circulație? Dar acest fapt s'a întors în contra clasei agricole, pentru că aceasta era în primul rând avizată la credit. Situațiunea aceasta s'a înțeles imediat și a urmat votarea unei a doua legi de conversiune, care urma să împace și exigențele constituționale și să ridice și lovitură de moarte ce se dăde creditului. Fără să reușească ceva, s'a constatat

apoi că nici a doua lege de conversiune nu-i mai brează și s'a adus a treia, iar acum se vorbește deja de a patra și tot așa se vor îngrămădi la nesfârșit, pentru că fie că nu se vede clar în problema care se urmărește, fie că se caută împăcarea a două antagonisme direct opuse, chestiunea tot nerezolvată rămâne întocmai ca principiul perpetuum-ului mobilae care este și astăzi în acelaș stadiu în care s'a pus dela originea lui. Căci se vede că intenționăm să ne înșelăm pe noi înșine, deoarece nu vrem să înțelegem că datoria nu se șterge până ce nu e plătită. Ori modificările cari s'au adus legii se reduc în fond la acelaș mecanism, căci de unde cea cu epitetul Argetoianu reducea automat creanțele fără să ajungă la rezultat, cele cari i-au urmat nu se deosebesc de ea decât printr'o mașinărie a moratoriului și a prelungirii automate a termenelor de plată, în vederea ajungerii la acelaș țel. Încât nici direct nici indirect, nici un mecanism n'a săvârșit minunea. Astfel datoria nu se stinge, țaranul nu găsește creditul necesar gospodăriei sale productive, circulația mărfurilor stagnează și o cascadă întreagă de calamități își face loc fără nici o speranță de a o putea stăvili. Toate aceste calamități au ca punct comun desorganizarea creditului prin legea conversiunii.

Încercarea de a rezolva această spinoasă problemă a trecut însă din cadrul de activitate al guvernului în cadrele programului fiecărui partid. Astfel și partidul țărănesc, și cel radical țărănesc și și cel liberal-georgist au în sac soluțiunile lor mai simple sau mai complicate. Revelațiunea în acest sens o formează programul partidului liberal-ducist, care promite menținerea conversiunii, lărgirea ei și cuprinderea în prevederile ei a tuturor categoriilor de debitori. În acelaș timp programul cuprinde însă și refacerea creditului. Astfel pusă chestiunea, soluțiunile nu se exclud, ci din contră,* căci rezolvarea numai a unei părți din cadrul pe care-l închide legea conversiunii și care cuprinde asanare și credit, constituie repetarea aceleiaș neeficienței care ne stă în față de doi ani de zile. După ce le-am văzut până acuma, numai astfel avem lichidat trecutul și îndrumat viitorul economic. Dar acest fapt implică concursul statului. Ori am văzut că el poate fi oferit în diferite forme și modalități. Nu sunt puștini cercetătorii, cari au prezentat diverse soluțiuni și oricare s'ar adopta ar marea în plus de lichidarea problemei și tendința statului de a se menține în cadrul formei

*) Redacția Revistei nu este de această părere. Critica programului financiar al Partidului Liberal am făcut-o în mod amplu în articolul publicat pe prima pagină în Nr. 41 al acestei Reviste. (Nota Red.)

de drept, care ne-a oferit tot progresul dela înființarea României moderne și până astăzi.

A început deci să prindă consistență o tendință și o atmosferă generală de a se rezolva litigiul dintre datornici și creditori, într'o formă în care nu ne îndoiim că și creditul va fi refăcut. Ne vine astfel greu să credem că viitoarea lege a conversiunii se va menține în tonul celor de până acuma cari sunt caracterizate de mioape în efectele lor. Și ar fi păcat de timpul care se pierde pentru meșteșugirea diferitelor articole prin care să se mascheze iarăși o pasivitate și un parazitism în concepția de guvernare și de intervenție a statului.

Dar nu numai atât. Legea conversiunii rezolvată necomplet duce la pietre și creditul statului pe lângă anchilozarea creditului privat. Stagnarea și deprestiunea economică, dar în special concepțiile autarhice cari au început a-și face loc în programele de guvernare ale țării, au anihilat schimbul normal între ele. Mărfurile trec dintr'o țară într'alta mai mult pe cale de compensație. În aceste condițiuni volumul afacerilor reducându-se, circulația produselor în interiorul granițelor fiind tot așa de redusă, s'au redus într'o măsură neobișnuită veniturile statelor, deoarece izvoarele de impunere au devenit iluzorii. Așa se face că deficiturile bugetelor bat peste tot la ușe cu o vehemență neobișnuită. Iar fenomenul dacă nu se arată numai la noi, ne amenință în orice caz mai mult ca pe celelalte țări, tocmai din cauza atâtor legiferări nenoro-cite cari nu ne mai permit să găsim mijloace de acoperire a deficitelor. Cum reducerea cheltuielilor statului la noi s'a făcut până la o limită, care nu se mai lasă comprimată, complectarea veniturilor publice se pune acut pe baza unor metode cari să aibă eficacitatea asigurată. Într'adevăr, în alte țări cum ar fi Polonia și Austria s'a recurs la metoda obișnuită, a împrumuturilor interne. Astfel zilele trecute, Polonia a lansat spre subscripție publică un împrumut intern de una sută douăzeci milioane zloți. Operațiunea a reușit peste așteptări. Publicul a subseris într'o singură zi suma cerută, punând visteria statului în situațiunea de a funcționa normal, în condițiuni demne de admirat și cari suscită invidie. Tot așa s'au încheiat socotelile și în Austria, țară care trăiește din împrumuturi în mod aproape exclusiv. Publicul s'a înghesuit la ghișeele băncilor subscriind sumele de cari are statul nevoie cu o largheță neașteptată.

Țara noastră cunoaște și ea asemenea procedee pentru cazuri de criză. Așa s'a procedat în câteva rânduri dela 1880 încoace și chiar după anul 1900 metoda a fost frecventă. De câte ori

s'au ivit cheltueli extraordinare sau eram expuși deficitului, s'a recurs la împrumuturi interne. Chiar exproprierea și cheltuelile pentru organizarea statului imediat după înfăptuirea României mari s'au acoperit pe această cale. Publicul contribuă să împrumute statul pentru că operațiunea inspira încredere, întrucât semnăturile de pe prospecte garantau respectarea angajamentelor luate. Nu vom uita că în ajunul intrării României în războiu un împrumut de patru sute milioane Lei, s'a subseris cu elan într'o singură zi, iar dacă statul n'ar fi închis subscripția ritmul se menținea acelaș și a doua zi. De sigur că încrederea juca în aceste operațiuni un rol primordial și ea era elementul cu care se putea face față oricând, împrejurărilor neprevăzute.

Cum am spus și mai sus, nevoile statului sunt puse astăzi la grea încercare. Imprejurările ar reclama și de astădată lansarea unui împrumut intern. Condițiunile generale din punctul de vedere al stării economice, ar îngădui așteptări destul de optimiste. Astfel în primul rând sume importante retrase din bănci, s'au pus la dispoziție. Diferitele publicațiuni pretind că stau neutilizați cel puțin opt miliarde Lei, iar datele statistice confirmă prognosticurile deoarece depunerile au înregistrat începând din 1926, următoarele variațiuni:

1926	Lei	20.582.575.000.—
1927	"	25.158.196.000.—
1928	"	29.654.725.000.—
1929	"	31.752.969.000.—
1930	"	35.111.509.000.—
1931	"	17.365.873.000.—

În consecință între anii 1930 și 1931, banii retrași din bănci au însumat circa optsprezece miliarde Lei, încât nu mai poate încăpea în doială că jumătate s'au teaurizat. În afară de existența sigură a sumelor necesare, chiar condițiunile pieții ar oferi optimism. În actualul marasm, atât cursul, cât și dobânda ar putea fi foarte favorabile pentru stat și ar ușura poate amortizarea altor împrumuturi făcute în mai oneroase condițiuni, căci în lipsa altor afaceri, publicul ar fi bucuros să găsiască numerarului pe care-l posedă și-l ține neutilizat, un plasament convenabil. Dar deși aceste condițiuni favorabile date, statul nu pare să recurgă la această metodă clasică pentru a se ajuta. Și câte n'ar ajuta împrumutul? În primul rând activitatea economiei generale, căci imediat s'ar simți pulsația unui adaus de numerar pe piață. În al doilea rând, folosind acest numerar pentru investiții s'ar reduce numărul celor fără de lucru și astfel s'ar înviora consumația. În fine, un împrumut intern ar permite statului să-și acopere datorile față

de industriași, comercianți și furnizori. Dar iată surpriza că nu se profită de buna conjunctură a pieței, deși împrumuturile externe au fost folosite și acceptate în mult mai grele condițiuni. Să nu fie aici efectele conversiunii care frânează optimismul și dau îndoeli asupra succesului?

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Șmecheria debitorilor.

Toți debitorii, încurajați de legile anarhice și de sfaturile vânătorilor după voturi, dintre cari unii sunt miniștri și ministeriabili, — toți debitorii sunt mai mult sau mai puțin șmecheri. Un exemplu clasic de șmecherie ni-l dă dl Pompiliu Cioban, proprietarul unuia dintre cele mai pompoase palate din Timișoara.

Dl P. Cioban se frage dintr'o modestă familie de Moși din Roșia Montană. Om muncitor și crușător, și-a câștigat în Timișoara, înainte de războiul mondial, o frumoasă, nu brillantă, dar o frumoasă situație materială. După războiu, cochetând cu toate partidele politice și după cum erau date șansele de orivism, inserându-se când într'un partid când în altul, a izbutit, să-și construiască în Timișoara, în inima orașului pomposul palat „Cioban Palais“, cum îi zice minoritarii.

Cum ziserăm dl Cioban e scoborător dintr'o familie săracă. A făcut ce-a putut prin muncă, crușare și învârteli. Palatul său va fi costat circa 20 milioane lei. Chiar atâta n'a putut agonisi omul. Deci a fost nevoit să contracteze pentru construirea palatului și un considerabil împrumut, să zicem 15.000.000.—. După cât știm i-a succes Românului, afișându-se ca bun patriot și aderent al partidului dela putere, de pe vremuri, să contracteze acel împrumut dela Banca Națională, ceea ce nu e dat fiecăruia muritor și ceea ce însemnează că pe când alți muritori plăteau după banii împrumutați 24—30%, dl Cioban plătea 7—8%!

Palatul odată terminat îi aduce venit anual de câteva milioane. Și nu e rău. Din acest venit dl Cioban seurtă încetul cu încetul datoria și mâne-pomâne va rămâne cu palatul pompos și aducător de venit, — liber de orice sarcini.

Da, dar iată, în atmosferă plutesc idei și mai favorabile pentru dl Cioban: Ștergerea datorțiilor ori inflație. O astfel de idee o îmbrățișează cu drag și mai ales cu folos șmecherul dl Cioban. Ce-i mai pasă dânsului, scoborător din sărmana familie din Roșia, că prin ștergerea datorțiilor ajung muritori de foame și acei creditori, a căror singura agoniseală de vreo 50 mii până la 1 milion o constituie banii plasați în creanțe? Ce-i mai pasă dânsului, că prin inflație se vor ruina

eventual milioane de cetățeni fără palate, ba se va distruge însuși Statul? Apoi doar inflația bunului economist Cioban nu și-o închipue astfel *ca sarcina dânsului de 15 milioane să se ridice la 1¹/₂ miliard*, ci astfel, ca sarcina să rămână la 15 milioane, pe când *chiriile anuale ce le scoate din palat să se ridice la cel puțin 15 milioane*. Așa își va achita într'un an întreaga sarcină și *draupfeifen* peste ce va mai urma.

Aceasta șmecherie nu e chiar ingenioasă, dar nici nu va merge, dacă dl Cioban ar lua-o și purta-o singur în cărcă. Dar nu de aceea e dânsul șmecher Cioban, ca să învedereze vulgului adevărata lui ticluială. Ci a învățat-o cu interesele tuturor debitorilor, cu interesele întregii populații, cu interesele țării (?). Și astfel a convocat prin adrese speciale pe toți debitorii, cum ne relatează ziarele, într'o adunare, care va avea să proclame, că țara se va prăpădi, dacă pomposul lui palat.. nu va fi liber de sarcini într'un an de zile!...

Dl Cioban e foarte șmecher. Ne îndoim însă, că-i va succede șmecheria chiar și între împrejurările haotice, sub cari ne facem existența ca cetățeni și ca Stat.

Spiridon Munteanul.

Să ne trezim la realitate.

— Tot cu prilejul Sachsntag-ului. —

Marele și vechiul amic al compatrioților noștri Sași, dl Prof. Nicolae Iorga, în urma atitudinii Sașilor și a manifestațiilor îndrăznețe și sfidătoare, ce au avut loc cu prilejul recentului „Sachsntag“ — față de Români și România, scrie următoarele în „Neamul Românesc“:

„Dupăce „Heil-Hitlerit“ dela Sibiu și-au dat Constituția în aplauzele a trei mii de ostași în uniformă, cari sunt reținuți la serviciul pentru nația lor ca o adevărată oștire, avem în România două state, dintre care unul, al tinerilor dela Sibiu, dd. Fabritius și Hans Otto Roth, în frunte, nu va da ajutor celuilalt, dacă, ferească Dumnezeu, ostașii acestor comandanți ar fi chemați să lupte în altă tabără decât a mamei-patrii.

Aceasta e situația.

Până și lănceda presă guvernamentală s'a alarmat de această deciziune, care e o sfidare în fața unui neam care de pe urma unor asemenea apucături ale mamei-patrii pentru „constituanții“ dela Sibiu a pățimit așa de grozav mai mult de trei ani de zile.

În locul Partidului național din Ardeal (fiindcă, de fapt, deși botezat „țărănește“, în căl-

dăruşa savantului Mihalache, el există), a-şi chema mândrele sate din împrejurimile Sibitului şi a-şi prezinta o demonstraţie românească în stare să pute pe gânduri pe urmaşii „jupânilor“, cari odinioară erau stăpâni pe „plebea valahă“.

Iar, în locul Guvernului, aş chema pe şefii separatismului naţional săsese şi li-aş pune o întrebare: ce-ar zice oare dacă la boicotul lor moral faţă de România am răspunde cu un boicot economic, strângând în centrele româneşti ardelenene, pentru care n'am făcut nimic până azi, toate acele mijloace de câştig prin autorităţi şi şcoli din care s'au făcut frumoasele uniforme hitleriste şi am opune Săltiştea nouă, hrănită cu tot ce-i putem da, Hermannstadtului în revoltă?

Căci nu noi am deschis această luptă“.

Dacă dl Iorga, omul pân' acum totdeauna binevoitor şi îngăduitor faţă de Saşii noştri, cari s'au bucurat dela DSA de multe menajamente are astfel de cuvinte de apreciere a atitudinii şi manifestărilor Sachsensag-ului — este în adevăr timpul să ne desmetecim.

Repetăm deci întrebarea: ne vom trezi şi în deosebi, se vor trezi în fine la realitate compatrioşii noştri Saşi?

Veniturile şi cheltuelile comunale.

VI.

Veniturile. (Continuare).

B) Taxe înfiinţabile în baza art. 25 din legea finanţelor locale.

Cu ocaziunea discuţiunii impozitelor şi taxelor comunale prevăzute în art. 24 din legea finanţelor locale, am arătat că aceste contribuţiuni au caracterul impozitelor şi ca atare se pot percepe indiferent dacă comunele prestează sau ba servicii, pentru uzul particular al locuitorilor.

Această caracteristică a impozitelor şi taxelor din art. 24 rezultă şi din caracterul legilor financiare, de a fi de strictă interpretare. Potrivit acestui principiu, legea enumeră în mod *limitativ*, în tabloul anexat legii, atât obiectele impozabile cât şi maximul cotelor cu cari comuna poate impune obiectele cuprinse — şi numai asupra acelorora — în tablou, care face parte integrantă din lege.

Cu totul altfel se prezintă chestiunea în privinţa taxelor pe cari comunele sunt autorizate să le încaseze în baza articolului 25 din legea noastră. Contemplată de legiuitorul constituant român ca o organizaţie politică-teritorială menită a servi interesele colective ale locuitorilor săi — ad exemplum Republicae, — de câte ori se simte nevoia, comuna, prin acest articol, este autorizată a înfiinţa taxe pentru...

orice alte servicii prestate particularilor de către comună (vezi art. 25. al. b) în fine).

Din acest articol al legii se desprinde principiul general, în virtutea căruia comunele sunt în drept a crea orice servicii, pe cari le-ar afla necesare sau chiar numai utile, pentru prestarea cărora pot încasa taxele corespunzătoare.

Chestiunea de a şti cari sunt aceste servicii pe cari comuna le poate face pentru uzul particularilor, rămâne la libera apreciere a fiecărui consiliu comunal.

Totuşi, din studierea cheltuelilor obligatorii (vezi Nr. 31 din 5 August 1933 al acestei publicaţiuni) reese, că legiuitorul a înţeles, ca anumite probleme de interes vital şi obştesc să nu fie lăsate la discreţia consiliului comunal. Astfel se explică pentru ce legea obligă comunele a se îngriji de iluminatul public, procurarea apei potabile, canalizarea etc. (vezi art. al. I. p. 6.), ceace înseamnă că serviciile iluminatului public, al conductei apei de beut, canalizarea, etc. comunele sunt neapărat obligate să le presteze, iar locuitorii, în limita, în care se folosesc de aceste servicii comunale, sunt obligaţi a plăti taxele cuvenite şi fixate în tariful comunal.

În ce priveşte obligativitatea unor servicii îndeplinite de comune pe seama locuitorilor lor, vechea lege asupra maximului taxelor şi contribuţiunilor comunale cuprindea o dispoziţie foarte bună, în sensul căreia, consiliile comunale sunt în drept a determina prin regulamentele ce le vor face, dacă aceste servicii vor fi obligatorii pentru locuitori sau numai facultative. Deşi această dispoziţie n'a mai fost trecută în noua lege, totuşi sunt de părere, că consiliile comunale îşi menţin facultatea descrisă mai sus putând declara obligatorii sau facultative — afară de serviciile cari prin lege sunt obligatorii — diferite servicii pe care comuna vrea să le pue la dispoziţia locuitorilor săi.

Taxele stabilite de comune pentru serviciile prestate nu au o limită superioară, maximă, peste care legea interzice a se trece. Totuşi cele două elemente cari caracterizează noţiunea taxelor: contra-serviciul şi costul de producţiune, vor servi, fără îndoială, la fixarea taxelor comunale propriu zise. Aşa dar, tariful taxelor comunale va fi întocmit ținându-se seamă de *mărimea serviciului* prestat de comună şi *costul producerii* acestui serviciu. Bine înţeles, respectarea acestor două desiderate nu poate fi dusă la extrem, vom admite, prin urmare, că comuna este în măsură a eşi din aceste două limite, fie încasând taxe mai mici decât o costă procurarea serviciului, în interesul unor categorii sociale, fie percepând taxe mai mari decât costul de producţie şi mărimea serviciului prestat, în interesul financiar al comunei. Totul va depinde de bunul simţ al acelor cari conduc comuna şi de buna voinţă şi de înţelepciunea contribuabililor.

O altă categorie de taxe incasabile de către comune sunt acelea prevăzute la al. a) din art. 25 pentru folosința temporală a bunurilor din domeniul public al comunei ca: grădini, piețe, strade, trotuare, etc.

În categoria aceasta se cuprind taxele pentru întrebuințarea locurilor publice de către aceia cari fac comerț ambulant, cari vând diferite produse în piață sau oboare, își expun marfa pentru vânzare înaintea prăvăliei pe trotuare sau ocupă un loc oricât de neînsemnat, pentru un timp mai lung sau mai scurt (un fel de taxe de recunoaștere a proprietății inprescriptibile și inalienabile a domeniului public comunal).

Tot art. 25 prevede încă două serii de taxe: pentru uzul excepțional al drumurilor, străzilor, bulevardelor pavate sau pietruite (al. c.) și pentru folosirea reproducătorilor comunali.

c) *Venituri isvorâte din averea și activitatea economică a comunelor.*

Fac parte din această categorie: arenzile, chiriile, exploatarea de moșii, de ferme, de păduri, dreptul de vânat, de pescuit, scoaterea gheței; apoi, veniturile averii mobiliare ca: redevențe, participări, cupoane, dobânzi, etc. Toate acestea se constată, percep și urmăresc în baza unui regulament special, întocmit în conformitate cu legea contabilității publice. Deasemenea, întreprinderile comunale cu caracter economic, se vor exploata după normele legii pentru administrarea și exploatarea bunurilor și avuțiilor publice sau a legilor lor speciale, cu unele derogări, fără importanță pentru comunele rurale și în unele privințe, pentru cele urbane (art. 27—28).

II. Venituri extraordinare.

Am mai spus altădată, că legea pentru organizarea finanțelor locale, în interesul unei mai bune tehnice bugetare și pentru a asigura un mai eficace control al bugetului comunal a împărțit veniturile comunale în patru categorii întocmai ca și cheltuelile. Cheltuelile extra-ordinare sunt făcute în scopul augmentării patrimoniului comunal.

Consecvent acestei diviziuni, legiuitorul a avut grije de a se da veniturilor extraordinare destinația intenționată, decretând, că veniturile extraordinare vor fi folosite exclusiv pentru înzestrări și îmbunătățiri (art. 29.)

Ca venituri extraordinare sunt considerate, în mod clar, de legiuitor, următoarele resurse:

1. Venituri rezultate din vânzări de bunuri (mobile sau imobile);
2. Daruri și legate fără destinație specială și
3. Excedente din exerciții închise.

C) *Venituri cu destinație specială.*

După cum arată și numele lor, soarta veniturilor din categoria aceasta este dinainte hotărâtă, ele neputându-se întrebuința decât în strictă conformitate cu afectațiunea lor (art. 30).

Astfel de venituri sunt:

1. Imprumuturile;
2. Veniturile comunelor cuvenite contorm legii drumurilor;
3. Venituri din arendarea cârciumilor;
4. Cotizațiuni;
5. Fonduri de destinație specială dată de legi;
6. Fundațiunile și legatele cu destinație specială, precum și fructificările lor;
7. Eventuale subvenții din partea statului;

În privința împrumuturilor și a cotizațiilor, legea prescrie respectarea anumitor condițiuni fără de care nu poate fi contractate și hotărâte nici una din ele.

D) *Venituri diverse.*

Sub această rubrică se cuprind două grupe de venituri și anume:

1. Rămășițe de încasat din exercițiile închise și
2. Orice alte venituri neprevăzute în celelalte categorii (ca venituri ordinare, extraordinare sau cu destinație specială) ca d. e. amenzi sau alte feluri din venituri, cari n'au fost și nici n'au putut fi specificate la alcătuirea bugetului.

Reamintesc dispozițiunea articolului 41 din legea finanțelor locale, prin care se prevede felul alcătuirii bugetului comunal, decretând, că bugetul va avea două părți: Partea veniturilor și partea cheltuelilor. Atât veniturile cât și cheltuelile comunale vor fi împărțite în cele patru categorii discutate mai sus, comunele și județele fiind obligate a-și înscrie în buget toate veniturile și toate cheltuelile lor. Această obligație a administrațiilor locale este o consecință a principiului consacrat de constituțiune, care prin art. 14 al. 2 prevede: „toate veniturile sau toate cheltuelile statului trebuiesc trecute în buget și în socoteli“, principiu salutar, repetat și în detaliu reglementat de legea contabilității publice, pentru stat și prin analogie și bazată pe aceiași rațiuni, — de a înlătura abuzurile, pe cari organele executive ale statului etc. sunt dispuse ale comite, — de legea finanțelor locale, pentru județe și comune.

La sfârșitul considerațiilor generale și sumare, făcute asupra veniturilor și cheltuelilor comunelor urbane, și ale Municipiilor, așa cum rezultă din legea pentru organizarea finanțelor locale, cred necesar a trage câteva concluziuni utile.

Anunțată de guvernul care a adus-o, prin manifestul său către țară, încă înainte de ultimele alegeri parlamentare, noua lege pentru organizarea finanțelor locale a fost așteptată cu un deosebit interes de toate comunele și județele din țară. Speranța acestora era îndreptată spre achizițiunea de noi resurse financiare, cu atât mai mult, cu cât cheltuelile mai ales ale comunelor, sunt tot mai mari iar veniturile isvorâte din chiriile și taxele asupra imobilelor comunale ocupate de stat, nu mai pot fi încasate. Neevoile de a executa lucrări edilitare în cartierele măr-

ginașe din comunele din provinciile unite cu patria mamă se simte tot mai mult. Populate în marea lor majoritate, chiar și azi după 15 ani de viață românească de minoritari, în centru și în străzile principale, comunele din teritoriile realipite, nu sunt în stare să satisfacă toate cerințele de ordin edilitar ale românilor din cartierele noi înființate sau a celor locuite de români, adică în cartierele în cari au putut să se stabilească românii în vremurile stăpânirii streine de odinioară.

Era un moment prielnic ca statul să vină în ajutorul comunelor urbane, acordându-le noi venituri în scopul de a promova operele edilitare în favoarea elementului național dela orașe. Dar, acest gest statul în situația actuală economică, nu-l putea face — înțeleg prea bine — decât renunțând el însuși la anumite venituri; iar pentru asta ar fi trebuit să fie sacrificiați prea multe elemente inutile din diferite funcțiuni publice.

Prin promulgarea și publicarea noii legi a finanțelor locale a dispărut iluzia ce și-o făcuseră toți aceia cari au așteptat-o cu nerăbdare.

SIMEON MITEA.

CRONICA

Camera de comerț și industrie, Sibiu s'a constituit precum urmează: Dr. Nicolae Comșa, președinte; vicepreședinte al secției comerciale Nicolae Mărtin și vicepreședinte al secției industriale Dr. Otto Herzog.

Dela Solidaritatea.

I.

Protestarea polițelor debitorilor urbani și rurali neagricultori.

La 14 crt. a expirat moratoriul acordat debitorilor urbani și rurali neagricultori.

De altă parte în conformitate cu art. 15 al legii din 14 Aprilie 1933 scadența și a acestor polițe este prelungită până la 1 Noembrie 1933.

În urma acestor situații de drept, recomandăm băncilor noastre ca la 2 Noembrie 1933 să protesteze toate polițele debitorilor urbani și rurali neagricultori, cari până la acea dată n'au făcut oferte reglementare prin notar public sau portărei, prevăzute de art. 5, sau cari — deși au făcut aceste oferte — n'au plătit rata l. scendentă la 1 Noembrie 1933.

Polițele debitorilor ipotecari urbani și rurali neagricoli, cari au făcut oferte conform art. 6 până la data de 1 Noembrie a. c. se vor protesta numai la 2 Decembrie a. c. dacă nu vor plăti rata scendentă la 1 Decembrie a. c.

Referitor la protestarea polițelor debitorilor agricoli se va da ulterior și în timp util instrucțiunile necesare.

În cazurile dubioase unde banca n'are convingerea, că debitorul beneficiază de favorul legii, deși acesta a înaintat oferte reglementare, polița se va protesta la 2 Noembrie, rămânând ca până la improcesuare banca să se documenteze asupra îndreptățirii debitorului la beneficiile legii.

În ce privește creanțele debitorilor urbani și rurali neagricoli, pentru cari băncile au sentință definitivă și pentru cari creanțe debitorii n'au făcut oferte prevăzute de art. 5 sau 6 se recomandă să se continue procedura de execuție.

II.

Cum să se facă plata de către preținșii beneficiari ai legii din 14 Aprilie 1933.

Mulți debitori pretind, că beneficiază de favorurile legii din 14 Aprilie 1933, respective unii debitori urbani și rurali neagricoli pretind a beneficia de favorurile art. 1. Creditorul însă nu le poate recunoaște aceste preținse drepturi și astfel se ivește divergență între debitor și creditor, referitor la suma ce are de plătit.

În aceste cazuri se recomandă ca să se pretindă plata sumei, ce crede banca că i se cuvine. Dacă însă debitorul nu vrea să plătească cât i se cere, recomandăm să i se primească și numai suma ce oferă debitorul, pentru că băncile au tot interesul să încaseze orice sumă. Pe de altă parte însă banca nu poate renunța la drepturile ei; prin urmare se va scrie pe documentul de cassă și pe chitanțe următorul text:

„Prin aceasta confirmăm primirea sumei de Lei . . . zis Lei . . . Suma aceasta am contat-o în favorul împrumutului Dv. cambial, camb. hip., cf. crt., No. . . de Lei . . . scdent la . . . Prin primirea sumei de sus, nu s'a format nici o novațiune în raporturile noastre de drept, deci nu am renunțat la nici unul din drepturile noastre câștigate în baza cambiilor și a actelor de împrumut ce avem dela Dv., precum nici la drepturile câștigate prin proces și executare. Confirmăm, că Dv. ați declarat, că nu renunțați la drepturile ce Vi le-ar da legea pentru reglementarea datoriiilor agricole și urbane din 14 Aprilie 1933 art. 1 litera a, b, art. 5, 6 nerecunoscând însă noi îndreptățirea Dv. la aceste beneficii.

• E dela sine înțeles, că în acest text se va scrie numai acel articol al legii, la care debitorul pretinde, că ar avea drept.